

Infocenter

НАРОДНО СЪБРАНИЕ	
Вх. No.	DF-121-00-2
Дата	27-1 04. 2021 г.

From: office@nmd.bg
Sent: 27 април 2021 г. 17:15
To: ПК по бюджет и финанси; НС Приемна
Subject: [BULK] Участие в заседание на Комисия по бюджет и финанси
Attachments: Становище_НМД_План за възстановяване_27112020.pdf

17.2796

Importance: Low

Здравейте,

във връзка с утрешното заседание (28.04.2021 г.) на Комисия по бюджет и финанси в НС и обсъждане с представители на неправителствените организации на Проект на Национален план за възстановяване и устойчивост, съгласно Регламент (ЕС) 2021/241 на Европейския парламент и на Съвета от 12 февруари 2021 г. за създаване на Механизъм за възстановяване и устойчивост - продължение от името на Национална мрежа за децата заявяваме участието на г-жа Мариана Писарска, Директор Политики за децата в НМД.

Във връзка с това депозираме Становище на Национална мрежа за децата от 27.11.2020 г. относно Проект на План за възстановяване и устойчивост на Република България - октомври 2020 г., публикувано на портала [strategy.bg](https://www.strategy.bg):

<https://www.strategy.bg/PublicConsultations/View.aspx?lang=bg-BG&Id=5572>

Поздрави,

Диляна Георгиева

T: 02/9888207

M: 0879122447

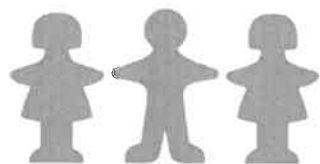
website: www.nmd.bg

София 1463,

бул. "Витоша" 58

НАЦИОНАЛНА МРЕЖА ЗА ДЕЦАТА

Становище на Национална мрежа за децата

Относно: *Проект на План за възстановяване и устойчивост на Република България - октомври 2020 г.*

Национална мрежа за децата (НМД) е обединение на 135 граждански организации и съмишленици, работещи за и с деца и семейства в цялата страна. Насърчаването, защитата и спазването на правата на детето са част от ключовите принципи, които ни обединяват. Ние вярваме, че всички политики и практики, които засягат пряко или косвено децата, следва да се изготвят, прилагат и съблюдават, като се взема предвид принципът за висшия интерес на децата и с активното участие на самите деца и младежи.

След като се запознахме с Проекта на План за възстановяване и устойчивост, който ще е ключов инструмент за справяне с вече настъпващата криза в следствие на пандемията от COVID-19 в следващите няколко години, не може да не изразим своите опасения, че в сегашния му вид той не дава достатъчно основания да се смята, че политиките ще бъдат устойчиви, подкрепящи и ще изпълнят своите заложи цели.

Веднага се забелязва, че Планът не представя иновативни, креативни и смели мерки за възстановяване на страната от продължаващата криза, причинена от пандемията, а използва средствата за финансиране на вече обявени инициативи на държавата, по които работи по оперативни програми или чрез националния бюджет. На практика няма сериозни мерки, насочени към подпомагане на бизнеса, икономиката, благосъстоянието на гражданите, с изключение на тези, които вече трябва да бъдат финансово обезпечени от други европейски източници и са стартирани много преди глобалната пандемия.

В нито един от четирите стълба не се забелязва усилие, насочено към **гарантирането на правата и благосъстоянието на децата като специфична група, особено засегната от икономическите, социалните и психологическите последици от пандемията.** Една от мерките в областта на образованието в стълб Иновативна България е задължително предучилищно образование за деца на възраст 4 години. Приемането на стратегия за намаляване на отпадането от училище през 2018 г. имаше за цел да включи възрастовата група на 4-годишните в обхвата на задължителното предучилищно образование, без системата да има абсолютно никакъв капацитет за това – нито учителски, нито подходяща физическа среда - местата в детските градини понастоящем не са достатъчни в големите градове и в столицата, а броят на децата, включени в задължително и незадължително предучилищно образование и грижи, е по-нисък от средния за ЕС и намалява. Не е ясно как тази мярка е свързана с възстановяването от кризата и как правителството възнамерява да реши съществуващите

НАЦИОНАЛНА МРЕЖА ЗА ДЕЦАТА

проблеми, без да създава нови. В момента точно детските градини и яслите са затворени като част от протиепидемичните мерки, без да се предлага алтернатива и/или компенсация за родителите, които остават въщи, за да гледат децата си. Не се забелязват конкретни мерки за разширяване на обхвата и включване на алтернативните форми за ранно образование и грижа.

Друга мярка – създаване на центрове за подкрепа на личностното развитие, е елемент от новия Закон за предучилищното и училищното образование от 2016 г., който до момента не е намерил финансиране и все още няма ясна концепция за функционирането си. В същото време процесът на приобщаващо образование за деца със специални потребности в момента е бавен и неуспешен, като децата често не получават реален достъп до общо образование или са маргинализирани като ученици в индивидуална форма на обучение, тъй като не всяко училище има капацитет да отговарят на техните нужди. В ситуация на дистанционно обучение качеството и достъпът на тази група до дейностите е особено силно засегнат, без да се осигурят качествени решения на проблема. В Плана отново не виждаме мерки, конкретно насочени към преодоляване на тези специфични проблеми и предизвикателства.

Планът също така има за цел да популяризира обхвата и качеството на преподаване и изучаване на предмети по STEM - трайна тенденция в политиките на Министерството на образованието през последните години. В същото време обаче не се предвижда развитие на гражданското образование, което беше включено в учебните програми тази година и остава един от най-слабо представените и разбираеми елементи на образованието във всички класове, въпреки очевидните нужди в страната да образова граждански ангажирани и отговорни поколения.

В стълб Иновативна България не е залегнал въпросът за реформиране и модернизиране на здравната система в цялата страна- в т.ч. спешна помощ, доболнична и болнична такава.

Припомняме, че България единствена в Европейския съюз не разполага с Национална многопрофилна педиатрична болница, а стотици деца са принудени да се лекуват извън страната, в търсене на по-добри условия и сигурност.

В плана са отбелязани единствено реформата в психиатричната помощ и развиване на система за реакция в шокови ситуации (като тази на пандемията в момента). При пълния колапс на здравната система и забавената с десетилетия реформа, тези заявки изглеждат напълно нереалистични, половинчати и обречени на провал, още повече, че те би следвало да са част от последователна държавна политика, а не от план за възстановяване в следствие на една световна криза. Наблюдаваме същата тенденция в областта на системата на социалните услуги и интеграция. Изброени са мерки, които вече са заложили в реформата на сектора с приемането на новия Закон за социалните услуги и бъдещата карта на социалните услуги, без те да бъдат надграждани по никакъв начин, като се вземат предвид всички бъдещи последици

НАЦИОНАЛНА МРЕЖА ЗА ДЕЦАТА

и рискове, които пандемията крие. В плана не различаваме заложили възможности за развитие на услуги за деца и възрастни, пострадали от насилие или за такива с различни увреждания и специфични потребности.

В стълб Справедлива България не са залегнали никакви мерки, свързани с реформа, модернизация и развитие на ситемите за закрила на детето и социална защита, преодоляване на неравенствата, детското правосъдие, преодоляване на гетоизацията и обезлюдяването на цели районив страната. Повтарят се единствено вече разработени държавни политики отпреди пандемията.

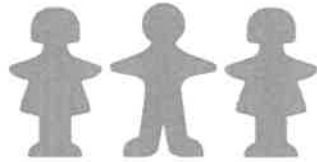
В другите два стълба - Зелена България и Свързана България не се наблюдават също никакви мерки, насочени към опазване и гарантиране благосъстоянието на децата – създаване на възможности за спорт и отдих за децата, които да са модерни, развиващи и достъпни за абсолютно всяко дете в България, независимо от социалния статус на семейството му, здравословното му състояние, мястото, на което живее. Не се предвижда и развиване на модерен и достъпен за всяко дете и неговото семейство транспорт и услуги – образователни, социални, здравни и културни. Културата като елемент от живота изцяло отсъства от Плана за възстановяване.

Напълно отсъства и не се предвижда подкрепа за гражданския сектор и развитието на гражданското общество, което в момента търпи особено сериозно последиците от невъзможността на държавата да се справи с кризата и в голяма част е поело функциите на държавните институции в сферата на социалните услуги, здравеопазването, образованието.

Нито една от частите на **плана не включва изрично заинтересованите страни и гражданското общество в процеса на вземане на решения за политиките, които ги засягат**, нито предвижда изграждане на капацитет за такова участие, въпреки че са определени мерки за дигитализация на администрацията - процес, започнал в България, когато страната се присъедини към ЕС и до ден днешен не отбелязва никакво развитие в никоя област, въпреки огромните инвестиции в различни проекти.

Тъй като планът все още не е финализиран и предстоят дискусии на различни нива, се надяваме, че страната ще успее да включи всички заинтересовани страни и да приеме предоставените предложения и обратна връзка, за да се постигне работещ план за възстановяване в годините след кризата, чиито очертания вече стават очевидни.

Национална мрежа за децата остава надежден и ангажиран партньор в този процес с готовност да участва със своите конкретни експертни предложения.

НАЦИОНАЛНА МРЕЖА ЗА ДЕЦАТА

Национална мрежа за децата

Ноември 2020